

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 4.

Fredagen den 25 januari 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspris: 25 öre pr petrad (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen försäljningsavgift.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11 och 4—5. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads- postens hufvudkontor, i boklädorna samt å tidningskontoren.</p>
---	--	--	---	---

Sveriges första qvinliga tandläkare.

Det är icke synnerligen länge sedan Idun hade nöjet att för sina läsarinor presentera dragen af den första qvinliga läkaren i vårt land, doktor Karolina Widerström, hvilken i maj månad förlidet år avslutade sina medicinska studier med afläggandet af medicine-licentiat-examen vid Karolinska institutet. Den bana, på hvilken fröken W. var den främsta och vägledande, har sedan beträffats af flere efterföljerskor; våra universitet räkna för närvarande åtskilliga qvinliga läkarekandidater på sina föreläsningar och anatomisalar.

Inom en yrkesbranche, som, på samma gång den naturligen nära sammanfaller med den nämnda, dock numera blifvit förbehållen sitt eget område och sina egna utöfvare, nemligen tandläkarnes, har i dessa dagar åter en svensk qvinna tagit det afgörande steg, som alltid kräfver en god del mod och energi att möta inrotad fördom, men som ock just därför är så mycket mer erkännansvärdt, då det banar lättgången väg för hundra andra, som följa efter...

Den 10 i denna månad aflade fröken Constantia Vilhelmina Elbe tandläkare-examen härstädes efter att hafva fullgjort erforderliga kurser och studier.

Fröken E. är dotter till fabrikör Elbe, innehafvare

af tobaksfirman Renard & Elbe samt hans maka, född Wahlström, och föddes i Stockholm den 14 juli 1864. På fädernet härstammar hon från det stora tyska nabolandet hinsidan Östersjön; hennes fader inflyttade nemligen från Hamburg år 1860. Modern är svenska, som äfven namnet angifver.

Efter att år 1883 ha aflagt studentexamen vid Wallinska skolan beslöt fröken E. att egna sig åt tandläkarevetenskapen och började till den ändan se sig om efter någon praktiserande tandläkare, hos hvilken

hon kunde få genomgå den stadgade elevkursen. Härvidlag möttes hon dock genast af ganska betydliga motigheter, som säkerligen skulle hafva varit mer än tillräckliga att afskräcka de flesta andra från den nyss inslagna banan. Ingen af de många tandläkarna, till hvilka hon vände sig, vågade bryta mot häfdvunnen lag och sed genom att antaga en qvinlig elev; hon valldärdade uthålligt från den ene till den andre, men mottogs allestädes med ett skeptiskt leende och ett — blekladt nej!

Men — »trägen vinner», säger ordspråket; och trägen vann. Fröken E. lät sig ej nedslås, och hennes modor kröntes sent omsider med framgång, i det tandläkare Olaison härstädes förbarmade sig öfver henne och antog henne till sin elev.

Isen var bruten. I jämförelse med denna första svårighet var hvad som följde — de dagliga, för en qvinna så ovana sysslornas möda, de tränga studierna, de många besvären i striden mot strömmen, fördomarnes ström — detta allt var ett intet för fröken E:s goda vilja och flit.

Och till sist stod hon vid målet. Efter här hemma fullbordade praktiska öfningar och förstudier företog hon i somras en 6 månaders studieresa till Bremen och Leipzig, under hvilken tid hon hufvudsakligen egnade sig åt inhemtandet af den s. k. Herbstska plomberingsmetoden. Det var efter hemkomsten från denna sin resa hon, som nämndt, aflade sin examen.

Då det i regel väl torde vara fruntimmerna, som

Constance Elbe.

mest anlita och begagna tandläkarens konst, ligger ock i öppen dag, att det bör vara dessa synnerligen både lämpligt och angenämt att hafva vetenskapligt skickliga af sitt eget kön att hänvända sig till. Om denna sak torde näppeligen delade meningar kunna råda. Vi tillönska därför ock vår första qvinliga tandläkare all framgång, då vi i dag meddela hennes bild, skuren i trä efter en vällyckad tysk fotografi från fröken Elbes studieresa i höstas.

Hon har tagit ett modigt, erkännansvärdt steg. Ingen har anledning betvifla, att det ock skall blifva lyckosamt och mana andra — kanske hittills tvähogsne — till efterföljd.

J. N--g.

Nedanstående vackra dikt till qvinnan, skriven af hr Edvard Fredin till Publicistklubbens årsmiddag å Hotell Rydberg den 19 januari, meddela vi med författarens begifvande.

Ett gammalt ämne.

Ännu ett glas, om ock ej första gången
den skålen höjes i ett festligt lag . . .
Ett gammalt ämne, evigt ungt i sången,
vill äska tystnad vid en lyras slag.

Ett gammalt ämne . . . men hur världen
larmar,
förstummas aldrig dock det minnets röst,
som hviskar tyst om mjuka modersarmar,
som slöto älsklingen till huldrikt bröst.

Ett gammalt ämne . . . men du mins må
hända
en lockig lekkamrat från barnadar,
hvars hågkomst, hur än åren hjulen vända,
du gömmer, grånad vorden, lifsvarm kvar.

Ett gammalt ämne . . . men när blek du
vänder
från striden, der ditt hjerteblood du spilt,
då har du kanske känt en systems händer
från sargadt ämne torka svetten mildt.

Ett gammalt ämne . . . men när du får
trycka
din ungdomsbrud i famnen — sälla två —
då känner du, att livets högsta lycka
i detta »gamla» döljer sig ändå.

Ett gammalt ämne . . . Genom stjernevimmel
till jordens söner dock ett eko hann
af andekörerna i Fausts himmel:
das ewig weibliche zieht uns hinan!

Ett gammalt ämne, evigt ungt i sången,
som stiger lik en Fenix ur sitt bål!
Ännu ett glas, om ock ej första gången
i festligt gille tömmes *qvimans skål!*

Edvard Fredin.

Varen sparsamma i det lilla.

Ett upprop till våra husmödrar

af

Hanna Kamke.

I.

Det talas och skrives så mycket om den tryckta, dåliga tiden, och man har både i tal och skrift sökt visa dess orsaker samt bland dessa särskildt betonat *bristande sparsamhet*, men det oaktadt tyckes mig, att man allt för litet lagt vikt just vid *husmoderns* andel i saken.

Det är visserligen sant, att det finnes många fall, och detta i synnerhet hos köpmän, då husets affärer gå baklänges oaktadt hustruns sparsamhet och omtanke, men det torde ej heller vara så få fall, då hemmet kanske kunnat räddas från undergång, om husmodern förstätt att rätt uppfylla sin sköna pligt.

Hennes uppgift är att vara mannen en hjälp och ett stöd i »striden för tillvaron» och att så mycket som möjligt hålla tillsammans, hvad mannen genom sitt arbete förvärfvat. Detta låter sig likväl blott göra, om hustrun *sjelf* sköter sitt hushåll och ej blindt åt legda händer anförtror sin ekonomi. Emellertid äro meningarna temligen delade med afseende på hvad som menas med att *sjelf* sköta hushållet, och därför vill jag här i korthet söka gifva en skildring af, hvad jag tror borde förstås derunder.

Det är ej nog att hafva hushållspengarne om hand, att bestämma, hvad som skall kokas, att i allmänhet öfvervaka ordningen, utan hela hushållet i alla dess minsta detaljer skall ligga som en öppen bok för husmodern, hvilken hon hvarje ögonblick bör kunna öfver-skåda och äfven förstå.

Framför allt måste hon då uppställa en noggrann *dag- och veckoordning* både för sig och husets folk, ty utan en ordentlig tidsindelning blir hvarje tanke på sparsamhet och hushållsaktighet från början bannlyst. Tidsindelningen kan naturligtvis ej bli lika för alla hushåll, men om möjligt bör man söka fasthålla den gyllene grundsatsen: *tidigt upp och ej allt för sent i säng*.

Dagens arbete måste börja vid ett bestämdt klockslag, och likaså måste måltiderna hållas på bestämda tider, så att de öfriga arbetena kunna indelas derefter. Vid en dylik förständig tidsindelning kunna både matmor och tjenare hinna med sina arbeten, den förra dessutom egna någon tid åt lektyr och musik, och den senare sy åt sig eller hvila ut.

Matmodern bör emellertid vara konsekvent i fasthållandet af de en gång bestämda mat-timmarna och ej se genom fingrarna hvarken med sig *sjelf* eller tjenarne, om det skulle blifva fem eller tio minuter för sent. Dessa förlorade fem minuter kunna i de flesta fall ej tagas igen på hela dagen, och man kommer ovilkorligen något på efterkälken.

Utom de dagliga arbetena finnes det äfven andra, tid efter annan återkommande arbeten, såsom vädring af sängkläder och gångkläder, tvätt och strykning, skurning, putsning af messing etc., hvilka man bör låta om möjligt återkomma på regelbundna tider, så att arbetets utförande ej lemnas åt tjenarnes godtycke och kanske alldeles försummas.

Det klokaste är att hafva en skriven dag- och veckoordning, som hänges upp i köket till rättesnöret för både fru och tjenestfolk. Har man flere tjenare, bör man noga skilja

deras arbeten, så att den ena ej kommer i frestelse att låta passa sig af den andra.

Husmodern bör alltid *sjelf* göra sina uppköp och ej låta hindra sig af fult väder, beqvämighet eller dylikt att *sjelf* gå till torget. Fördelen häraf torde framlysa för hvar och en, då husmodern på detta sätt ej blott ständigt har reda på prisen och ej så lätt kan bedragas, utan ock lär konsten att värdera varan och göra förståndiga uppköp.

Innan man går ut att handla, bör man, för att spara tid, i allmänhet hafva klart för sig, hvad man vill köpa och huru mycket af hvarje sort, så att man ej sedan tveksamt går hit och dit eller tanklöst köper mera, än man behöfver. Vidare bör man alltid köpa den bästa varan, äfven om den skulle vara några öre dyrare vid inköpet, då den i verkligheten blir billigare genom att lemna en större behållning och större näringsvärde.

Då sådana varor, som ej utan men kunna gömmas någon längre tid, böra köpas blott för några gånger, så bör man af alla andra, som kunna förvaras, köpa i större partier, då man dervid får bättre varor och billigare pris. Vid dessa större uppköp bör man äfven tillse, att man köper på *rätt plats* och i *rätt tid*.

På *rätt plats* menas det ställe, der varan ej gått genom för många mellanhänder, hvarigenom den fördyras, och i *rätt tid* d. v. s. vid den tiden, då varan af naturliga skäl utbjudes i större mängd och till billigare pris.

Bland varor, som på detta sätt böra uppköpas i större mängder, finnes det visserligen några, t. ex. smör, ägg, bär etc., som måste på särskildt sätt konserveras för att kunna hålla sig, men alla specerivaror, mjöl, gryn etc. kunna i allmänhet lika väl förvaras i det privata hemmet som hos köpmannen. Vid de stora uppköpen och vid konserveringen bör man dock tillse, att man ej köper ihop mera, än man verkligen behöfver.

Slutligen vill jag på tal om uppköp vidröra ännu en punkt, nämligen den så gängse, men dock så obehagliga *prutningen*. Det är vidrigt att se detta prutande, jag skulle vilja säga tiggande om lägre pris, som många, äfven bildade fruar, bedrifva, och man vet ej, om man mera skall le åt deras envishet eller öfver deras enfald att tro sig köpa billigt, därför att den uttröttade köpmannen en eller två gånger går ned från sitt bestämda pris. Nästa gång skall han säkert åt en sådan kund gifva sämre varor eller sätta priset högre från början.

Reela köpmän säga åt reel köpare sitt lägsta möjliga pris. Förstår sig den sist nämde på varan, skall han ej söka få varan till underpris, men ej heller låta förfördela sig af den mindre ärlige köpmannen. För att husmodern alltid må kunna vara i stånd att bedöma, huruvida det fordras för mycket af henne för en vara eller icke, bör hon i tidningarna följa med prisnoteringarna, så att hon alltid känner varans ögonblickliga handelsvärde.

Med afseende på betalningen bör husmodern så mycket som möjligt undvika att taga på *räkning*, då frestelsen att köpa onödiga saker alltid är större, då man kan taga på *kredit* och ej ögonblickligen behöfver komma fram med pengar. Just kreditväsendet är en kräftska för de flesta och i synnerhet för de obemedlade hushållen. Der köpes och köpes, till slutligen skulderna vuxit upp till tusental och tillgångarna smultit samman till noll, och slutet blir — konkurs.

Om jag i det föregående uppmanat till

att köpa i större partier, så gör jag det blott under den förutsättning, att husmodern själf har sina förråd om hand. Det har ofta väckt min förvåning, för att ej säga förtrytelse, då jag i familjer med små inkomster sett, huru husmodern sparde och såg på hvarje öre, men sedermera med det största lugn i världen åt tjänstefolket blindt anförtrodde sina saker, som dock hade penningars värde. En sparsam och ordentlig husmor bör hafva alla sina saker undanlåsta, ej blott pengar och smycken, utan äfven sitt linne och sina kläder, samt hvad jag här särskildt vill betona, sina *matvaror*.

Till denna ömtåliga fråga, mot hvilken jag förvisso vet att många indvändningar och motsköll pläga framställas, skall jag härnäst återkomma för att närmare utveckla min åsigt.

Permarna

till

Idun 1888

äro nu färdiga och börja i dag expedieras. Af den beställda permupplagan återstår, sedan alla ingångna requisitioner expedierats, endast ett hundratal, hvadan de, som ännu ej requirerat permar, men önska erhålla sådana, skyndsammast möjligt torde anmäla sig. Priset är

endast 1 krona

som jemte portot uttages under efterkräft.

Lösnummer

till ofullständiga årgångars kompletterande finnas att tillgå fr. o. m. n:r 11 af 1888 års årgång. Pris: 15 öre pr nummer.

Stockholm den 25 jan.

Redaktionen.

Vid skiljövägen.

En bit verklighet
upptecknad af Ave.

(Slut fr. föreg. n:r.)

Fram emot morgonen, då hon fattat beslutet att tala vid sin farbror, insomnade hon ändtligen, men drömde att Natalia råkat skära sig tvärs öfver med en brödknif, då hon ville skära en skifva af en limpå, och att den egentliga orsaken till olyckan var ett par usla planschetter i hennes korsett, som ej stod emot, då knifven slant. Bertha tyckte, att doktorn höll båda styckena af den genomskurna Natalia framför henne; för att låta henne se, hur dåligt material der var i snörlifvet.

»Jag måste se henne!» sade hon till sig själf, då hon gick in till frukostbordet, der farbrodern väntade henne.

Det var med temligen stark hjertklappning Bertha framstälde sin önskan att vara med vid obduktionen.

Doktorn såg allvarsamt och forskande på henne. »Är du så nyfiken att få veta dödsorsaken? Bry dig ej om de romantiska rövvarhistorierna, du!»

»Farbror tror då ej, att det var olycklig —»
»Fåfänga, jo det tror jag! Hon såg ju ut som ett tinglas ungefär, och det är nog

möjligt, att hon rent klämt sig i hjel till förmån för vår ogifte härads höfding.»

»Jag har just i natt legat och grubblat öfver hennes figur och önskat få se, hur en sådan människa ser ut —»

»Invärtes», ifylde doktorn, när Bertha dröjde på orden. »Ja du, det borde vara lärorikt för en del fäniga qvinnor; men för dig är det ju obehöfligt», tillade han med en granskande blick på Berthas klädningslif. »I hvarje fall kan jag ej nu uppfylla din önskan, men då jag kommer tillbaka, skall jag visa dig något i denna väg.»

Då doktorn var rest, tog Bertha på allvar i hop med sig själf för att komma till klarhet med orsaken till sin plötsliga önskan att se något sådant, som hon eljes blott tänkt på med fasa. Men det lyckades henne ej att gå till botten med en sådan analys, ty hon fann denna sin åtrå sammansatt af många olika saker, så infätade i hvarandra, att hon blott lyckades framdraga ett enda klart motiv, och det var hennes hopp om att kunna gifva sin mor och Anna slående skäl för sin vägran att bära snörlif. Men detta motiv brände hennes tanke som en bit glödande jern, och hon intalade sig själf, att det hela var en »barnslig nyfikenhet»; hon hade ju som barn alltid velat se hvad som fans inuti hennes dockor.

Med en nästan feberaktig oro väntade hon dock på doktors återkomst, men hon förundrade sig ett ögonblick öfver, hur litet hon egentligen brydde sig om att få höra orsaken till det hastiga dödsfallet, fastän hon sökte uppegga sin nyfikenhet.

Hvad gick der då åt henne själf?

»Ej ett spår af gift. Det var et af det ej ovanliga, ofrivilliga självmorden», sade doktorn, då han vid återkomsten till sitt hem fann Bertha sitta och bläddra i ett anatomiskt verk med afbildningar. »Det var ju sant, jag lofvade att du skulle på visst sätt få en inblick i fröken Natalias inre.»

Doktorn öppnade dörren till ett litet rum, och Bertha ryggade tillbaka med ett rop af häpnad.

»De här damerna äro naturligtvis vaxbilder; farbror Dreier är ingen Blåskägg», småskrattade doktorn. »Jag köpte dem af en ruinerad karl, som reste omkring med ett anatomiskt vaxkabinett och som blef öfverlycklig, då han fick kontant betalning för dessa två bilder.

Ser du, min flicka, det der köpet gjorde jag i min ungdom, då jag ännu trodde, att man genom förnufts skull och en smula upplysning kunde besegra kvinnors modegalenskap; men jag ångrade handeln då jag fann, att jag icke ens i den punkten förmådde något i mitt eget hus — min hustru är fullständigt förnörd, och de två stackare, hon gifvit lifvet, skulle troligen ha blifvit krymplingar, om de fått lefva.

Du har här inblick i en osnörd och en förstörd kvinnas kropp; roa dig med detta studium, om du har lust; att det skall göra gagn tror jag ej mera». Der låg en bitter ringaktning i doktors ton, då han drog fram bilderna i dagsljuset, så Bertha genom de i rygg och bröst gjorda inskärningarne kunde se kroppens alla inre delar; derpå gick han ut i sitt arbetsrum.

Efter en stund kom Bertha ut till honom. »Farbror, vill du tala med mig i en allvarlig sak?» frågade hon med synbar ansträngning att beherska en inre rörelse.

»Ja bevars. — Vill du ha en privat föreläsning öfver faran och förderfvet af —»

»Nej, det är onödigt, ty nu har jag visst

i den ohyggliga saken. Men onkel Benjamin har velat grunda min framtid just på de der mordverktygen; jag har lärt mig att förfärdiga dem enligt alla konstens regler. Onkel kallar den tillämnade 'atelieren' ett patriotiskt företag, mamma emotser sitt och mitt oberoende grundlagdt genom detsamma, och vi har räddat — *räddat*, hör farbror! räddat Anna Dreier från att befatta sig med den folkförderfvande värds-husrörelsen.»

»Nå?»

»Förr blir jag — Ja, herre Gud i himlen? Jag kan ju rakt ingenting dugligt!» afbröt hon sig i hopplös gråt.

Doktorn såg rådvill ut. Han kände ej i ögonblicket någon utväg för sina bröders döttrar.

»Ja, ser du min flicka», började han tvekande, då han såg, att hon återvunnit våldet öfver sig själf, »ingen människa faller på den tanken att jemföra de der yrkena du nämde med hvarandra, så —»

»Men båda äro dock på ett sätt af samma beskaffenhet», inföll hon häftigt. »Mitt är dock vida sämre än det Anna tänkte välja, ty dess tillvaro kan ej ursäktas genom något slags nödvändighetskraft.»

»Det är fullkomligt sant; men Benjamin skall dock troligen låta dig veta, att hvad du af samvetsskäl nekar åtaga dig, det kan han få tusende unga qvinnor till att göra, så att du, genom att träda tillbaka, blott skadar dig själf och ej på något sätt hindrar det »patriotiska företaget» — Ja, vänta, låt mig tala ut! Du skall af bekanta och obekanta dock — förlåt! *damer* få höra, hur nödvändigt det der självmordsinstrumentet är som stöd för kroppen, ty Gud kan naturligtvis ej, utan sömmerskans tillhjälp, skapa en ordentlig kvinnas kropp. — Du skall få höra alla dessa pinnhårda varelses försäkra, att de aldrig röra ett snörband, utan blott häkta i hop harnesket; att de ledigt kunna föra handen emellan; att de ej önska vara smala om lifvet, utan blott söka hålla magen på dess rätta plats; att de önska skydda sig mot kölden genom ett ordentligt tätt plagg o. s. v. o. s. v. — Jo jag kan hela den fäniga lexan!»

»Alldeles som mamma säger!» utbrast Bertha, men blef eldröd vid att ha tänkt högt.

»Min svägerska! Skulle *hon* ogilla Benjamins förslag? — Nå, jag förstår! — Ja, min flicka, jag vill ej råda dig i detta fall. Som sagt, det som du nu ej vill göra, det skola tusende andra göra med godt samvete.»

»Om de ej förstå bättre, ja! Eller om de dödat både förstånd och samvete och ej äro annat än ett slags skrikedockor, som hvälfva med ögonen och se söta ut», brusade Bertha upp, retad af farbroderns skenbara likgiltighet.

»Men jag håller före, att det ej är hvarken skäl eller ursäkt för låga handlingsätt att man gör som många andra. Benjamin — onkel förstår — kan taga hvem han vill till att sköta sitt nya 'fosterländska' företag, jag vill ej vara med om att än ytterligare förlösa, förfäa och förderfva varelses, som dock göra anspråk på att räknas till människor och tala om frihet, likställighet och —»

»Så, så, barn, lugna dig och tänk ej på mera än du för tillfället kan öfverskåda! Låtom oss nu först och främst tänka på dig själf och Anna! Kanna ni rakt ingenting praktiskt? Hvad ha ni egentligen lärt i det der elementarläroverket?»

»Hvad hundratals flickor, utan afgangsbetyg och med sådana, lärt och glömt på möjligast korta tid. Tala bara ej om det der

eländet! Det är ju tillräckligt att säga farbror, att hvarken Anna eller jag kunna sticka en strumpa, klippa till ett linneplagg af hvad slag det vara må, ej kunna sy — jo nu ha vi ju båda lärt oss att sy franska snörlif.»

»Ändå *något!*» doktorn smålog åt hennes häftighet. »Ser du, här ute i bygderna finnes ett stort antal flickor — döttrar till bönder, torpare och dagkarlar — som alla, flickorna menar jag, äro lika hjälplösa, då de slutat skolgång och konfirmation. Svägerskan, din mor, är en praktisk menniska, skicklig i många qvinnoslöjder, det vet jag. Kunde ej ni tre flytta hit; jag skall skaffa bostad och betala första årets hyra — flytta hit och lära landtboflickorna något nyttigt. — Ja, låt nu korsettelandet hvilas i fred! Det kan väl ej vara omöjligt, att icke arbetet på dem öfvat upp *någon* färdighet, och då din mor förr i världen sydde både sina och dina klädningar så måste du väl kunna lära den konsten af henne. Men, det ber jag! — inga frökensvanor få inympas här ute! Vi behöfva dugliga, upplysta, rättsinnade qvinnor i Sverige; *damer* har landet ej råd att fostra. Nå, tycker du om förslaget, så skall jag nog få din mor på vår sida.»

»Om jag tycker om det! Käre, snälle farbror, när jag nu fått hopp om ett *verkligt godt* arbetsfält, så skall jag leta och gräfva i alla mina tankegömmor, kanske jag ändå vet *något*, kan en smula, som duger till mera än blott läsas upp på en examen. — Och, farbror, hvad jag ej nu kan, det lär jag mig så småningom, ty nu känner jag mig vara i rätta spår.»

»Godt, men du får ej elda på så, att ångan ej räcker! mer än de första milen på vägen! Här gäller framför allt tålmod och ihärdighet, ty vi ha, utom mycket annat, din mors fördomar att besegra. Du får nödvändigt vara den styrande i fråga om flickornas undervisning, men på samma gång ej glömma, att du har mycket att lära af din mor. Tror du dig kunna med kärlek och förstånd finna dig i en dylik ställning?»

»Ja, med Guds hjälp!»

»Godt, i Guds namn flytta ni då hit i oktober.»

En bal för kungen.

Kåseri af —er.

Det var ingen vanlig bal! Nej, den hade föregåtts af ofantligt många funderingar, af tusende besvär och mycken myrkrypning i hundratals hjernor. Det var Stockholms stad, som ville slå på stort för att fira konungens 60:de födelsedag, och då måste det ju också ske på ett i allo värdigt och lysande sätt.

Ack, mina damer, ja, jag menar nu icke de unga, som nu likt små vackra fjärilar flyga från bal till bal och fladdr öfver bonade golf, utan de till mognare åldrar komna — med ett ord, mammorna — minnens I de gamla borsbalerna nyårsdagen, gifna af Stockholms borgerskap? Det var äfven då bråk och ifver, besvär och bekymmer för att få allt i ordning till den stora dagen, då det ju *kunde* hända, att en af prinsarne, ja, hvarför icke just vår nuvarande kung, bjöd upp till en munter polska. Men hvad var det emot nu! Pretentionerna äro nu för tiden mycket större än förr. Den enkla, hvita klädningen är förbytt i siden och den friska rosen i kalla juveler.

Men låt oss följa med vår tid och taga den som den är.

Tillrustningar, sade jag. Jo, det vill jag lofva, och de taga sin början tidigt. Manufakturhandlarne visste, hvad som var att vänta och hade väl försett sig redan före jul, och strax efter började de unga damerna sin rond för att utvälja det vackraste, det luftigaste, det smakfullaste af allt som fans att bjuda på till en baldrägt riktigt *comme-il-faut*. Det dugde heller icke att dröja länge, innan man vände sig till syateljerna och storsömmerskorna, för att försäkra sig om deras biträde, ty vid dylika tillfällen som det ifrågavarande är det de som hafva makten.

— Bästa fröken Lundin, jag måste ha en balklädnig till borsbalen . . .

— Åh, min friherrinna, jag känner mig förtviflad, jag är aldeles öfverlupen . . .

— Men ändå . . . det är ju aldeles nödvändigt!

Och slutligen gaf fröken Lundin med sig, och detsamma gjorde herr Tunborg och de andra stora klädartisterna för dem som vände sig åt de hällen, och nu började de hemliga rådslagen, alla utlandets modejournaler genomgingos och Skandinavisk Modetidning studerades, tills man äntligen kom till målet — en fastställd modell.

Sedan kom naturligtvis profningstiden, hvilken för damerna nog eger sina hehag, ty det är ju ett obeskrifligt nöje att se, huru mönsterverket framskrider steg för steg och med vandt öga pröfva den slutliga effekten. Nå, det der är nu hemligheter, som damerna aldrig låtsa om, men en stygg karl kan alltid litet smått gissa sig fram.

Emellertid sprungo dagarne fort, och innan vi visste ordet af, stodo vi vid sjelfva baldagen.

* * *

I budoaren, dämpadt upplyst, framför trymåns blanka glas, lade den unga damen sista hand vid den strålände toaletten och mönsterrade sin bild, under det hårfrisörskan med mjuka, vana fingrar fäste blomsterslingan öfver det högt uppkammade håret. Hvad tänkte hon på? Hon, må hända redan en af balens drottningar. Hvem vet? Ack, en stor bal medför så mycket besvär och det kan hända, att när allt är i ordning, återstår blott en känsla — och det är trötthet. Dock, äfven den försvinner, när musikens yra toner ljuda, och när ljuset kastar sig i vida knippen öfver den lysande skaran.

Pendylen knäpper sina sakta slag och derute på den mörka gatan rulla vagnarne doft, under det då och då kvartslagen ljuda från det närbelägna kyrktornet. Ändligen är allt i ordning, kl. half 9, en vagn stannar utanför porten och mor och syster inträda från de andra rummen färdigklädda. Nu på med pelskapporna och bahytterna och sedan ner till den väntande vagnen, der snart endast märkes en sky af hvitt och spetsar.

Bort till balen, till ljuset, till glädjen! Vagnen rullar lätt öfver den snöiga marken, mellan folkhoparne på trottoarerna, som stå nyfikna och söka kasta en blick in i vagnarne för att uppsnappa en skynt af de granna toaletterna. Raskt går färden, vagn sluter sig till vagn, snart bilda de en hel fil öfver Norrbro och Skeppsbron upp mot Slottsbacken och så fram under det utanför Börsen vid Stortorget utspända, grant utsirade skyddstältet, der urstigandet sker. Man träder in i nedre borsalen, som nu är förvandlad till en klart belyst trädgård af lager och palmträd

och här äro äfven kapprummen och toaletter, der man blir befriad från öfverplaggen och får ordna sin koaffyr.

Nu är redan stämningen en annan, tröttheten borta, ögonen blixtra och ila öfver detta brokiga virrvarr af balgäster, som göra sig i ordning att begifva sig dit upp, hvarifrån musiken redan brusar i yra taktér. Det är bal! Det är bal för kungen.

* * *

Vi hoppa öfver beskrifningen af arrangementerna i borsväningen, ty den ha de stora tidningarna så väl och omständligt undanstökat. Jag vill blott säga, att allt var ljus, strålände, bländande ljus, blommor och speglar, lif och fröjd.

I stora borsalen böljade danslystna skaror i måleriskt virrvarr. Ungdom och skönhet, ljusa luftiga toaletter, glänsande uniformer, de främmande sändebudens med guld öfersällade drägter, — allt bidrog att man för en stund drömde sig till de stora verldsstädernas hofflif, till Tuilleriernas salar under Napoleonidernas tid eller till Wien Hofburg.

Under det man väntade på de kungliga personerna, skyndade de unge militärerna och diplomaterna att anteckna sig på de unga damernas dansprogram för kommande danser, och snart voro de flesta engagerade för hela qvällen.

Men i väntan på de kungliga gissar jag, att damerna önska få några små notiser om de mest framstående toaletterna, och jag skyndar att efter bästa förmåga fullgöra denna pligt. Jag vill dock först som sist nämna, att de unga damerna utmärkte sig för på samma gång en utsökt smak och en tilltalande enkelhet: korta klädningar af taft eller tunnare sars, oftast med öfverklädnigar af flor eller broderad tyll, i alla möjliga smekande nyanser. Så såg man här en förtjusande brunett i rosa, der en frisk blondin i sjögrönt med garnityr af hafsgäs och med ett par neckrosor instuckna i håret, på ett annat håll åter en ljusblå liten elfva med kjol och lif kantade med tusenskönor, och i närheten en ung dam med sydländska drag, med en droppe citron i hyn och kolsvart, glänsande hår, till hvilken bländande företeelse det blekgula taftet, tätt besatt med små bin med guldantenner passade förträffligt. För öfrigt presenterade sig här ungdomliga baltoaletter i crème, chamois, lila och agat. Men vi vilja nu öfvergå till de stora grand-dame-toaletterna.

Se der, till exempel, hvem är den höga majestätiska damen, som likt en drottning skri- der fram öfver balsalens tiljor? Åh, vi känna henne väl från Amaranten och Innocensen och från den högre societetens salonger, i hvilka hon alltid är en prydnad. Det är fru *Jenny Zeipel*, född Rooth. För dagen bar hon en robe af brokad i guldbrunnt med inväfda stora buketter af ljusgula och hvita blommor. Framväden utgjordes af volanger af $\frac{1}{2}$ meters breda valenciennesspetsar, och från lifvet föll öfver kjolen på högra sidan en blomsterguirland af blekröda rosor. Håret pryddes af höga gula plymer, sammanhållna af en diamantagraff, och smyckena utgjordes för öfrigt af halsband, brosch och armband, rikt besatta med stora briljanter och perlor.

Friherrinnan *Hochschild* bar en utsökt smakfull toalett, som ännu mer förhöjde hennes fina, eleganta figur. Sjögrön underklädnig af sars, samt lif och släp af broderadt tjockt gras-de-naples, jemte axel och halssmycken af briljanter.

Men hvad är det för ett klingande skrat,

Sturegatan nr 8. Telefon: 84 30.
Lacavey & Co., Cadiz. Årta Spanska Viner i Stockholm.
Kungsgatan nr 7. Telefon: 57 70.

LEVERIN & Co
61 Drottninggatan 61
3 tr. upp
få härmed rekommendera sin nya, tidsenliga

FOTOGRAFI-ATELIER

All slags
Fotografering
utföres omsorgsfullt
enligt nutidens fordringar.
Med största högaktning
LEVERIN & Co

Ett bildadt fruntimmer önskar komma antingen som värdinna i en enklingens hem, der barn finnas, emedan hon eger vana vid barns ledning samt är kunnig i engelska och franska språken, hvilket senare äfven kan begagnas som samtalspråk, eller ock som sällskap och lektris hos ett fruntimmer. Närmare upplysningar hafva fruarne Kempe, Sturegatan 24, och Engelhardt, Storgatan 9, godhetsfullt lofvat lemna. Svar torde lemnas å Iduns byrå till »Pligt-trogen».

En flicka, som innehar plats som hushållerska å en större herregård på landet, önskar göra ombyte den 24 april. Den sökande är kunnig i finare och gröfre matlagning, bakning, samt för öfrigt hvad till ett hushåll hörer. Svar i förseglad biljett märkt »N. N.» sändes till Hullaryd, Lommaryd.

Obs!

En anspråkslös, huslig, sömkunnig flicka, äfven villig hafva tillsyn öfver och undervisa mindre barn i musik o. vanl. skolämnen, önskar plats, helst å landet, nu eller i vår. Adress »Ina», Sundsvall, poste restante.

Lärlarinna,

lektris eller sällskap.
En lärlarinna — 22 år — önskar med första plats att undervisa i vanliga skolämnen (icke främmande språk) samt musik. Den sökande, hvilken eger vana både som lärlarinna och lektris, har god helsa och gladlyne samt har utgått från ett mycket godt hem. Anspråken äro ej stora. De bästa rekommendationer kunna företes. Närmare upplysningar kunna erhållas genom Iduns Redaktion, dit svar, märkta »H. H.», ock torde ställas.

KULLE
Svenska Konstväfnader
och Broderier.
Yllestramaljer, alla färger, Garn och Silke.
Förklädestyger, ylle och bomull.
Äkta färger.
Originalmönster.
Bästa materialier.
Beställningar utföras å Möbeltyger, Mattor, Draperier m. m. i hvilken stil som önskas. Moderata priser.
Stockholm, Drottninggatan 36.
Tillverkningsort:
Lund (Thora Kulle).
Filial:
Göteborg (Svenska industrimagasinet.)

Två unga, bättre flickor önska nu eller till våren hvar sin plats i treflig familj att mot fritt vivre gå frun till handa. Svar torde godhetsfullt med det första sändas till »Flickor», poste restante, Torne.

Mot fritt vivre ett halft års tid önskar ett ordentligt fruntimmer, som genomgått dubbel italiensk bokföring, plats som praktiserande elev på domare-, bruks- eller grosshandelskontor. Svar till »Anna», Kristianstad, p. r.

En 28 års bättre flicka, fullkomligt kunnig i finare och enklare matlagning samt allt hvad till ett bättre hushåll hörer och med utmärkte rekommendationer önskar nu, eller till våren, plats antingen i familj eller hos enkeman eller unkarl. Svar till »små pretentio-ner 28» å denna tidnings kontor.

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius

Lilla Vattugatan 24, 9-10 och 2-3.
Företrädesvis mag- och hudsjukdomar.

Doktor Carl Flensburg

14 Lilla Vattugatan 14.
Hvardagar 1/23—1/24. Helgdagar 10—11.
Behandlar företrädesvis Barnsjukdomar.

Nerv- och Sinnessjuka

mottagas till vård å sjukhemmet Tufvan. Fri läkarevård af framstående specialist. Alla behöfliga bad. Samvetsgrann skötsel. Godt bord. Komfortabelt och bekvämt. Hemlif. Prima referenser. Prospekt gratis. Julius Örtengren, (G. 371) Tomtebodå.

Trefligt hem!

På en naturskönt belägen egendom i Småland hos unga, glada människor kan en äldre bättre herre få fin inackordering mot billigt pris.
Obs! Komfortabelt lem, lätta kommunikationer, tillgång på jagt och fiske. Svar märkt »Trefligt hem», Kalmår p. r.

Ny remontantros

för 1889,
benämnd Oscar II, König von Schweden, försändes i maj 1889 i original-vinterförädlingar för kr. 6 pr st. med emballage. Fullständig beskrifning på begäran franko. Beställningar mottagas från och med i dag.
Helsingborg den 20 dec. 1888.
N. P. Jensen.

SUCHARD.

17 Guld- och Silfvermedaljer. Suchard's Chocolat.

Fabriksmärke.

Erkänd utmärkt kvalitet.
Samtliga Suchard's Chocolader äro garanterade ren Cacao och socker utan tillsats.
Suchard's Praliner, Gianduja, Capsules, Noisettes, Nougatines och andra dessertchocolader rekommenderas.

Suchard's Cacaopulver,
Cacao Soluble, ett rent lösligt pulver i bleckburkar på 1/2, 1/4 och 1/8 kilo, är drygt, välsmakande och närande. Af Suchard's Cacaopulver får man 100 koppar på 1/2 kilo.

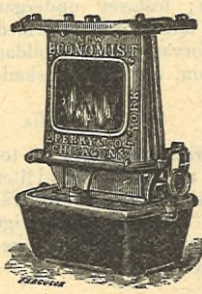
SUCHARD.

Föräldrar!

Vårkursen i mitt Dansinstitut började den 23 dennes. Anmälningar böra göras snarast möjligt antingen i lektionslokalen Brunkebergstorg 2, två tr., måndags-, onsdags- och fredagsaftnar kl. 5—7 eller i min bostad.

Föräldrar inbjudas vördsamt att taga kännedom om skolan.

Josefine Gullberg,
Vestmannagatan 33, 2 tr.

J. G. Hammars
Lampkök.
Stor värmeformåga.
Brinna luktfritt.
Brilljant belysning.
Pris: enkla med veke 4—6 kr., extra solida 7—8 kr., med 2 vekar 12 kr.
Fullkomlig beläthenhet garanteras hvarje köpare.
J. G. HAMMAR,
30 Malmstekilnadsgratan

Den bästa gåfva!

”Mammas älskling”
Augustinus Wallenbergs
Statyett.

Lottsdelar å 1 kr. finnas att tillgå i hrr Fritzes, Grönvalls samt Tegnér och d'Aubignés boklädår.

Den bästa gåfva!

Moderlig vård.

Hos ett fruntimmer, som haft privat skola, kunna två unga små flickor blifva inackorderade; skolundervisning och pianolektioner kunna dem meddelas. Verklig moderlig vård och tillsyn utlofvad. Svar till »moderlig vård» inlemnas Klarabergsgatan 54.

Ramlösa Plantskola.

Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slag plantskoleartiklar är nu utkommen och tillsändes franko. Helsingborg i september 1888.
N. P. Jensen.

Landsortsboar.

Undertecknad åtager sig utträttandet af hvarjehanda uppdrag, såsom uppköp af matvaror och allt som hör till fruntimmers- och barntoaletten, tapisseriarbeten m. m. Profver å tyger anskaffas. Förfärdigandet af klädningar ombesörjes. Samvetsgrant bemötande. Val af goda varor. Der så önskas, sändas varorna mot postförskott eller efterkraf. Provision 3 %, dock intet uppdrag under 50 öre. Postadress: Engelbrektsgratan 31 A. Telegrafadress: Ströms, Stockholm. Maria Ström, född Klockhoff.

Kurs i klädsömnad

gifves af undertecknad för ett begränsadt antal elever. OBS. Eleverna förfärdiga egna klädningar.
Bernadina Nicodemi,
Barnhusgatan 4, 1 tr. upp öfver g.

Metertabellkort

i plånboksformat, omfattande de 4 afdelningarne af Metersystemet, med så väl förvandlings- som prisberäknings-tabeller, hvarå äfven kan anbringas tryck af firma, affår m. m., utgifna af undertecknad, säljas med påtryckt firma etc. eller detaljpriset (5 öre) till netto kr. 20 och utan kr. 17 för 1,000 kort. Dubbla kort kr. 30 och 22; vid större parti betydlig rabatt. Order emot remissa utföres genast.
Prof gratis mot porto.
Eug. Forsman,
Stockholm.

Billiga talkurser

i Franska språket arrangeras för dem som ämna sig till verdensutställningen. Anmälningstid 2—5.
Bettina Malm,
18 Kungsgatan, 3 tr.

Skriftlig undervisning i stenografi (Arends' system) erhålles af skicklig lärlarinna mot insändande af 15 kronor jemte noggrann adressuppgift till Red. af Idun.